

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ
KOMİSYONU**

**KIRSAL ALANDA KADININ
GÜÇLENDİRİLMESİ VE KIRSALDA KADIN
GİRİŞİMCİLİĞİNİN DESTEKLENMESİ
KONULU ALT KOMİSYON TUTANAKLARI**

Tarih: 18 Ekim 2017 Çarşamba

18 Ekim 2017 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.34
BAŞKAN: Emine Yavuz GÖZGEÇ (Bursa)

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

Komisyonumuz, kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve girişimciliğinin kolaylaştırılması amacıyla kurulmuş bir alt komisyon. 15 Ekimin Dünya Kadın Çiftçiler Günü olması dolayısıyla biz bugün ayrıca bir toplantı yapmak istedik. Tarım Bakanlığımızın düzenlediği Girişimci Çiftçi Kadınlar Ödül Töreni’nde ödül alan kadınlarımızı Mecliste ağırlamayı istedik. Ayrıca, kırsal alandaki kadınlarla ilgili çalışma yapan medya kuruluşlarımız da var -Köy TV, Toprak TV, Tarım TV- bugün burada onları da ağırlayacağız ama ödül alan kadınlarımızın bir kısmından herhâlde bu akşam dönecek olanlar var, dolayısıyla önce kadınlarımızdan başlamak istiyoruz.

Bizim Komisyonumuzun çalışmalarında hem kırsal alandaki kadınlarımızın güçlendirilmesi ve girişimciliğiyle ilgili güzel örnekleri Komisyon tutanaklarımıza geçirmek hem de sizin karşılaştığınız sorunlar varsa bu sorunları, ayrıca sizin önereceğiniz çözüm önerilerini de Komisyonumuza almak istiyoruz. Çünkü, Komisyon çalışması sonucu inşallah bir rapor düzenleyeceğiz, bu raporumuzda da somut önerilerimiz gündeme gelecek. Belki mevzuat değişikliği gerekiyorsa mevzuat değişikliği, bakanlıklarımızın yapacağı çalışmalar varsa onlarla ilgili önerilerimiz olacak. Biz bugün hem ödül alan kadınlarımızdan başarı hikâyelerini dinlemek istiyoruz, ayrıca çözüm önerilerinizi de almayı arzu ederiz.

Bugün Komisyonumuzda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyemiz Milletvekilimiz de bulunuyor, kendisinden de birkaç söz alalım, sonra sizleri dinleyeceğiz inşallah.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanımız konuyu özetlediler. Hepinize hoş geldiniz diyor. Toplantımızın hayırlı olmasını, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi ben önümdeki listeyle başlayayım.

Gaziantep’ten Döne Doğan.

Mikrofonu açabilirsiniz, hem kendinizi tanıtır, daha sonra da çalışmanız hakkında bilgi verin.

Buyurun.

DÖNE DOĞAN – Gaziantep Nurdağı ilçesinden katılmaktayım buraya. Biz “moringa” üzerine çalışma yapmıştık hocamızla beraber. Ürünüümüze elde ettik, hasatımızı yaptık, bundan çok memnunuz, çok mutluyuz. Arkadaşlarla birlikte hep beraber grup hâlinde çalışma yapıyoruz. Türkiye’de bir ilk olduğu için çok mutluyuz yani. Hocamızın sayesinde böyle bir işe kalkıştık, onu da başardığımıza eminiz yani, çok şükür, Allah’a hamdolsun.

BAŞKAN – Nasıl karar verdiniz böyle bir çalışmaya?

DÖNE DOĞAN – Hocamızın bizi tanınmasıyla, çalışmaları beraber yürütmemizle beraber... Grup hâlinde bizi İŞKUR’da kayıt yaptılar önce, bir buçuk ay süreyle bize kurs verdiler. Bu kurstan sonra dikimini yaptık, ondan sonra araziye diktik. Çapasıydı, üretimiydi derken en son aşamasına ulaştık yani. Çok mutluyuz. Faydaları da var insanlar üzerinde. Kendimiz de yiyebiliyoruz, yapabiliyoruz. Kendimizde önce deneyip sonra dışarıya tavsiye edebiliyoruz yani. Çok güzel bir şey.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aysel Hanım, sizden de bir iki açıklama alalım.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI EĞİTİM, YAYIM VE YAYINLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI KIRSALDA KADIN HİZMETLERİ KOORDİNATÖRÜ NİMET KALELİ – Başkanım, bir de, isterseniz, bugünkü ödül töreninde hangi kategoride ödül aldıklarını da söylesinler kendileri.

BAŞKAN – Buyurun Aysel Hanım.

GAZİANTEP İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİKERİ AYSEL ESKİCİ – Merhabalar, hepinizi hoş geldiniz. Bizi ağırladığınız için öncelikle teşekkür ediyorum.

Fark yaratan projeler kategorisinde Gaziantep İl Müdürlüğü ödüle layık görüldü, teşekkür ediyoruz. Biz burada farkındalık yaratan bir çalışma yaptık. Türkiye’de ilk defa “moringa” yetiştiriciliği yaptık. Biz daha önce “stevia” konusunda, şeker otu bitkisi konusunda yıllarca çalıştık, yaklaşık dört beş yıl, yine o da fark yaratan projeler kategorisindeydi. “Stevia” konusunu araştırırken tabii, hep yurt dışı kaynaklı araştırmalar yapıyoruz çünkü Türkiye’de çok yeni olan konularda maalesef çok fazla bilgi olmadığından dolayı hep yurt dışı kaynaklarından araştırıp bilgi edinmek durumunda kalıyorsunuz. “Stevia”yı böyle araştırırken ben, birden “moringa” ışıldadı. “Ha, ‘moringa’ nedir, ne değildir, mucize bitki diye geçiyor, gerçekten bu mucize bitki mi?” dedik. Yurt dışında bununla alakalı bir sürü araştırma yapılmış, 300’den fazla hastalığa iyi geldiği söyleniyor. Ve FDA bunu gıda bitkisi olarak onaylamış. 2014 yılından itibaren Tarım Bakanlığının da pozitif bitki listesinde. “Hadi, o zaman bununla alakalı bir proje yapalım.” dedik. Cesaret edelim mi etmeyelim mi, uyum gösterir mi? Çünkü ana vatanı Hindistan. Biz de istiyoruz aslında bu bitkiyi üretmeyi. Neden biz hep dışarıya bağımlı kalalım? A’dan Z’ye her şeye faydası olan bir bitki. Tarım, endüstri, sanayi, tıp alanı, suyun dezenfeksiyonu, yani bir bitkiyi sadece yemek olarak algılamak değil, çok kollu çalıştığınız zaman pazar olanağınız da çok fazla oluyor. “Cesaret edelim, bu bitkiyle alakalı bir proje hazırlayalım.” dedik. Sonra tekrar bir geri adım attık ama geçen sene biz İspanya’ya gittik “stevia” konusunda, çalışma ziyaretimiz vardı. “O zaman biz hiç riske atmayalım, İspanya’da hem “stevia” hem “moringa” konusunda çalışan acaba bir çiftçi var mı?” dedik. Bu sefer biz Gaziantep’ten aramaya başladık. Derken orada bir çiftçiye ulaştık ve bir sürpriz oldu Bakanlığımıza da, biz projemizi hazırlamıştık. Giderken tarlanın sağ tarafında “stevia” vardı, sol tarafında “moringa” vardı. Arkadaşlar “stevia”ya bakıyor, ben “moringa”ya bakıyorum. Çünkü içselleştirdik biz bu durumu. Derken ondan sonra projemizi Bakanlığımıza sunduk, projemiz kabul edildi.

Uygulama aşamasına geldik, uygulama aşamasında İŞKUR’la görüştük, İŞKUR’dan çiftçilerimize destek alacağız ama elimizde bir modül yok. Hayat Boyu Öğrenme Programı’nda modülünüz olmadığı zaman İŞKUR’dan destek alamıyorsunuz. Hemen Millî Eğitim Bakanlığına biz bir modül hazırladık, modülümüz onaylandı.

Şimdi, Türkiye’nin neresinden olursanız olun siz “moringa oleifera” yetiştiriciliği konusunda eğitim almak isterseniz Millî Eğitimin modülü hazır. O da bu projenin bir çıktısı yani. Daha sonra tohum alım dönemimize geldi.

BAŞKAN – Yani bu konuda kadın çiftçilerimize eğitim verildi öyle mi?

GAZİANTEP İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİKERİ AYSEL ESKİCİ - Otuz dört gün, iki grup hâlinde kadın çiftçilerimizi eğittik. Üçüncü, dördüncü grubun eğitimleri de pazartesi itibarıyla başladı, şu anda buraya geldiğimiz için iki gün izinliler, yarın tekrar devam ediyoruz. Toplam şu anda 100 kadın çiftçimiz eğitiliyor, 20 kadın çiftçimiz faydalanıcı kadın çiftçi.

Biz burada bir de şöyle bir model uygulamayı istedik, Avrupa’da da genelde bu şekildedir: Çiftçi üretsin, ürettiğini aynı zamanda işlesin, markalaşsın ve pazara sunsun. Bundan dolayı biz hem üretim aşamasını yaptık hem de “moringaevi” diye adlandırdığımız bir ev tasarladık. Nurdağı Meslek Yüksekokulu bünyesinde o evin bütün tadilatını, her şeyini gerçekleştirdik, ürün çeşitlendirme çalışmalarımızı orada yapıyoruz, işte, öğütmesinden tutun kapsül yapımına kadar ama kapsülleri şu anda piyasaya sunmuyoruz. Neden sunmuyoruz? Çünkü çiftçilerimizin markalaşması lazım.

Buradan da herkese müjdeyi vermek istiyorum: İnşallah biz “moringantep” markasıyla kadın çiftçilerimizle “moringa”yı Gaziantep özelinde Türkiye tarımına kazandıracamız bu düşünceyle. “Moringantep” markasıyla markalaşacağız, öyle bir çalışmamız var, özveriyle çalışıyoruz. Hem yönetimimiz çok iyi hem kadın çiftçilerimiz çok çalışkan, sabahın altısından itibaren sürekli arazideler. Eşleri de acaba olacak mı olmayacak mı, hep soru işaretleri kafasında. Bundan on gün önce biz bir tarla günü yaptık ve herkes dedi ki: “Keşke biz de bu konuda eğitim alsaydık, keşke biz de buna dâhil olsaydık.” “Eğitimin sınırı yok, bundan sonra devam edebiliriz.” dedik. Basında siz yaptığınız çalışmaların görselini ne kadar çok sunabilirsiniz geri dönüşü o kadar güzel oluyor. Ben buradan bütün arkadaşlara da onu söylüyorum: Yaptığınız çalışmaları lütfen herkese anlatın arkadaşlar, bizim işimiz eğitim, yayım. Ve geçen hafta da biz “moringa”yla ilgili bir makarna firmasıyla... Antep biliyorsunuz makarna ihracatında Türkiye’de 1’inci sırada. O zaman, besleyici değeri çok yüksek olan bir bitkiyi biz... Çocuklar da en çok ne tüketiyor? Makarna. “Makarna ile “moringa”yı birleştirelim.” dedik ve bir AR-GE çalışması yaptık “moringa”lı makarna, yani “mokarna”yı ürettik. Geçen hafta da Almanya’da bu makarnanın tanıtımı yapıldı. Şu anda oradaki firmalar makarna bekliyor. Bu AR-GE çalışması devam edecek. Bizi izlemeye devam edin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim.

“Moringa”nın tabii suyla alakası ne kadardır, onu da bir öğrenmek isteriz.

GAZİANTEP İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİKERİ AYSEL ESKİCİ - Tabii ki.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bu anlamda ben şunu da söyleyeyim: Kahramanmaraş, Gaziantep ve Hatay ovalarından 1 milyon 60 bin dönüm ova Kahramanmaraş Kılavuzlu Barajı’ndan sulanacak ve şu anda kanalımız Tahtaköprü Barajı’na ulaşmıştır ama Nurdağı’ndaki bir tünelde çalışmalar devam ettiğinden, o da inşallah kısa sürede bitecek. Ve eğer su ihtiyacımız... Zaten ovamızın su ihtiyacı var da “moringa”nın suyla teması konusunu bir öğrenmek isterim. İnşallah çalışmalarınızda bu suyun da Nurdağı’na gelecek olması size bir kolaylık sağlayacaktır, size bir katma değer olacaktır diyorum.

GAZİANTEP İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİKERİ AYSEL ESKİCİ - İnşallah Sayın Vekilim, arazimiz zaten şu anda o kanalın dibinde. Biz biraz stratejik de çalışıyoruz.

Şimdi, biz iki farklı yetiştiricilik yapıyoruz: Tohum üretimi yapacaksanız çok fazla sulamaya gerek yok. İlk iki yıl suluyorsunuz, iki yıldan sonra kuraklığa dayanıklı bir bitki. Ama yaprak üretim amaçlı yapacaksanız sürekli sulamanız gerekiyor. Biz hem yaprak üretimi yapıyoruz hem tohum üretimi amaçlı, şu anda 15 dekar da üretimimiz var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Kahramanmaraş’tan kadın çiftçimiz Medine Yılmaz...

KAHRAMANMARAŞ İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ MÜHENDİSİ
SEVAL ÖRNEK - Burada yoklar Sayın Vekilim, diğer arkadaş burada.

BAŞKAN – Tamam.

Kendinizi tanıtırsanız hem ödül aldığınız bölümü de söylerseniz, yaptığınız çalışmalar hakkında da bilgi verirseniz seviniriz.

SULTAN KAÇAMAZ - Ben Kahramanmaraş Ilıca Mahallesi’nden Sultan Kaçamaz. Projem sumak ekşisi üretimi. Sumak ekşisini yapıyorum, sonra baharat olarak kullanılan baharat tozunu yapıyorum. İşte, aile ekonomisine katkı sağlamak istiyorum. Projemle 1’inci oldum, çok mutluyum. İşte, Tarım İl Müdürlüğünün vermiş olduğu eğitimden faydalanarak...

BAŞKAN – Bu eğitimlerden nasıl haberiniz oldu?

SULTAN KAÇAMAZ - İl müdürlerimiz, personel arkadaşlarımızın desteğiyle kurslarına gittim, oradan.

BAŞKAN – Nerede oturuyorsunuz Kahramanmaraş’ta?

SULTAN KAÇAMAZ - Ilıca Mahallesi’nde.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI EĞİTİM, YAYIM VE YAYINLAR DAİRESİ
BAŞKANLIĞI KIRSALDA KADIN HİZMETLERİ KOORDİNATÖRÜ NİMET KALELİ - Başkanım,
ben burada bir şey ilave etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI EĞİTİM, YAYIM VE YAYINLAR DAİRESİ
BAŞKANLIĞI KIRSALDA KADIN HİZMETLERİ KOORDİNATÖRÜ NİMET KALELİ - Şimdi,
çok sakın olarak tabii anlatıyor.

SULTAN KAÇAMAZ - Heyecanlıyım biraz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI EĞİTİM, YAYIM VE YAYINLAR DAİRESİ
BAŞKANLIĞI KIRSALDA KADIN HİZMETLERİ KOORDİNATÖRÜ NİMET KALELİ - Heyecanlı.

Aslında şu an Kahramanmaraş, Türkiye 1’incisi durumunda ve aynı zamanda 1.270 tane projenin içerisinde 1’inci seçilmiş bir proje. Bu çok büyük bir emeği ortaya koymayı gerektiriyor ve önünde çok güzel bir bütçe var, karşılıksız bir hibe desteği sağlandı 40.000 lira kadar. Herhâlde sumak ekşisinin dışında farklı düşüncelerin de olduğunu ifade ediyordu projesinde.

SULTAN KAÇAMAZ - Evet.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI EĞİTİM, YAYIM VE YAYINLAR DAİRESİ
BAŞKANLIĞI KIRSALDA KADIN HİZMETLERİ KOORDİNATÖRÜ NİMET KALELİ - Biz de
Bakanlık olarak başarılar diliyoruz.

SULTAN KAÇAMAZ - Sağ olun.

BAŞKAN – Onları da anlatın isterseniz, düşündüklerinizi.

SULTAN KAÇAMAZ - Düşündüklerim, dışarıya sunmak istiyorum, işte, yapıp.

BAŞKAN – Şu an pazarlamasını nasıl yapıyorsunuz?

SULTAN KAÇAMAZ - Şu an kendimize göre, işte, çevreye, oraya göre satıyoruz. Ama çoğaltmak istedim, işte, dışarıya da sunmak için.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Seval Hanım, kendinizi de tanıtırsanız önce.

Buyurun.

KAHRAMANMARAŞ İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ MÜHENDİSİ
SEVAL ÖRNEK - Merhaba öncelikle herkese Sayın Vekilim.

Yayım çalışmalarımızı yaptık ve yaparken de hanımlardaki o ısıltılı gözler bizi cezbettiler, Sultan Hanım da biraz çekingen konuşsa da onlardan birisiydi. Ilıca zaten, Sayın Vekilim bilir, turizm açısından önemli bir yer.

BAŞKAN – Seval Hanım, bu eğitimlerin duyurusunu yaparken siz mahallelere gidip mi görüşüyorsunuz? Nasıl iletişim kuruyorsunuz?

KAHRAMANMARAŞ İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ MÜHENDİSİ
SEVAL ÖRNEK - Tabii ki, bizzat mahallerimizi dolaşıyoruz, tabiri caizse, genelde toplu oldukları yerleri seçiyoruz ama ev ev gittiğimiz de olmuştur, bunu da yapmışızdır yani. Toplu olabilecekleri her yeri ziyaret etmeye çalışıyoruz rutin ziyaretlerimiz esnasında. Orada bilgilendirme yaptık. İlgiilenenlerin kayıt listelerini aldık ve girişimci kurslarıyla gereken eğitimi verdik. Zaten de turizm potansiyeli olan bir yerde yaşadıkları için pazarlama şanslarının olduğunu düşündük. Sultan Hanım gibi birçok hanım var orada ve sumak ekşisini sumak bitkisinden dağlarda dolaşarak topluyorlar. Biz de dedik ki, hani, böyle dolaşarak değil de, bir kapama bahçe gibi yapalım, buradan iyi bir gelir elde edelim ve bir birlik oluşturalım hanımlar burada, ilerleyen aşamada da bunu düşünüyoruz -bir doğal ürün pazarı gibi- burada da satış sunalım. Buradan da aile bütçelerine katkı sağlayalım diye düşündük, inşallah başarılı oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Samsun'dan kadın çiftçimiz Ayşe Akkuş.

AYŞE AKKUŞ – Samsun ili, Çarşamba ilçesi, Yeşilova Mahallesi'nde oturmaktayım. Adım Ayşe Akkuş, evliyim, üç çocuğum var, on beş yıldır çiftçilikle uğraşmaktayım, daha evvel, çocukluğumdan beri. İlkokul mezunuyum ve işimi severek yapıyorum. İl ve ilçe tarım müdürlüklerine giderek, 2016 yılında Genç Çiftçi Projesi'nden yararlanarak bir sera kurdurdum ve bu serayı kurdurduğum için, sürekli toplantılara, fuarlara katıldığım için, Genç Çiftçi Projesi'nden kırsal alanda kadın girişimci kursları olduğunu öğrendim ve onlara katıldım. Kurslara gittikten sonra 2017 yılında bir manda projesi sunduk Bakanlığımıza ve bu manda projesinde Samsun 1'incisi oldum. Şu anda da Türkiye 3'üncüsüyüm.

BAŞKAN – Bugün aldığınız ödülün alanı, bu alanla ilgili.

AYŞE AKKUŞ – Evet.

BAŞKAN – Tebrik ederim.

AYŞE AKKUŞ – Ve ben bunu söylemek istiyorum. Çarşamba'da üç yıldır sel felaketinden... Çekmiş olduğumuz kredileri, köylülerin, çiftçilerimizin çekmiş olduğu kredileri ertelemek amacıyla bir şeyim var. Ben 2016 yılında sera kurdururken çok zorlandım. Sera kurdurma aşamasında yüksek tünel olarak kurulan seraların daha kolay olmasını buradan size rica ediyorum çünkü ben çok zorlandım. Çiftçilerimiz de diğer çevre köylerden gelip baktılar, çok memnun oldular. İlk defa ben yaptığım için önce güzel bakmadılar ama sonra sonucu çok güzel olduğu için... Şu anda çok zorlanıyorlar, onu ifade etmek istiyorum. Yüksek tüneli yapma aşamasında, hani, daha bir kolaylık olursa diye, bir de sel felaketlerinden...

Bu kadar, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Samsun İl Tarım Müdürümüz Nail Kırmacı.

SAMSUN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRÜ NAİL KIRMACI – Üreticimiz yapmış olduğu bu projeye Türkiye’de 1.200 küsur proje içerisinde 3’üncü olmuştur. Benim ifade etmek istediğim, bu Komisyonun amacına ve anlamına en uygun ifade edilmesi gerekenler noktasında, çalışkanlıkları ve başarılarıyla gerçekten her daim bizi mahcup eden kadın çiftçilerimizin kesinlikle desteklenmesi gerektiği yönünde. Çalışma noktasında herhangi bir eksiklikleri olmadığı gibi, bu projeler, inanım, sadece günlük on altı, on yedi saatlik çalışma temposu içerisinde, kısa bir zaman ayırarak ürettikleri çalışmalar bunlar. Sadece, salt bu işlerle uğraşmıyorlar. Bunun yanında, dedikleri gibi, manda projesinin yanında serası var, serasının yanında ürettiği ürünü pazara götürüp satması var. Dolayısıyla çok yönlü bir mücadele içerisinde fakat bunun karşılığını da göremiyorlar. Şöyle ki, karşılığını görememekten kastım şu: Bugün Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi pozitif ayrımcılık istemiyorlar aslında, haklarını istiyorlar. Bizim de onlara haklarını vermemiz lazım. Tarımda çalışan kayıtlı işçi, “tarım işçisi” diyebileceğimiz 5 milyonun üzerindeki kişinin yarısı kadındır ve bu kadın çiftçilerimizin aşağı yukarı -az evvel not aldım- yüzde 80’e yakını ücretsiz olarak, aile işçisi olarak çalışmaktadır. Yine yüzde 90’a yakını da kendisine ait, kayıtlı bir sosyal güvenlik sistemine ait değildir yani ya eşinin ya babasının üzerinden. Böyle bir çalışma vardır.

Bizim ya da benim sahada gördüğüm en büyük eksiklikler, hani, hak teslim edilecekse kadın çiftçilerimizin bu yoğun çalışmasında sosyal güvenlik prim desteğinin muhakkak sağlanması gerektiği yönünde. Hatta çalışma sürelerinin çok uzun olması, “yılda yıpranma payı” diye tanımlanan ilave prim desteği ya da ilave gün sayısı da desteklenmelidir. Herhâlde bu hem tarımda kadınların kendi üzerine bir sosyal güvenliğin yanında, kırsalda konaklamaya da kırsalda sabit kalmaya da katkı verecektir diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Göçü de önleyecek.

SAMSUN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRÜ NAİL KIRMACI – Evet.

BAŞKAN – Aydın Vekilimiz iştirak ettiler.

DENİZDEPBOYLU (Aydın)– Öncelikle hoş geldiniz ve öncelikle özür diliyorum çünkü geç kaldım. Bugün bizim Ege İlleri, EGEM Platformu’nun açmış olduğu fuar niteliğinde bir organizasyonumuz vardı, oradaydım. Yine Aydın’dan gelen kardeşlerimiz oldu. Nazilli Mehter Takımı’mız oradaydı, tabii ki ben de oradaydım. O nedenle geç kaldım, kusura bakmayın.

Bu arada, sizleri tabii ki tanıma şansım olmadı geç kaldığım için ama konuştuğça zannediyorum tanıma şansım olacak. Bizim için çok önemli projeler, kadının kırsal alanda desteklenmesi. Hele kendi ilim olan Aydın’da kırsal alanda güçlenmesi gereken kadınlarımız, bir tarım ili olması nedeniyle aynı zamanda çok önemli. Ama sadece Aydın değil, Türkiye’nin batısından doğusuna bütün illeri, kuzeyinden güneyine, hepsi bizim için çok değerli. Hepsi de kadınların desteklenmesi gereken çok kıymetli illerimiz.

Ben şimdi geç kaldım ama zannediyorum... Ne kadar sürecektir toplantımızı bilemiyorum.

BAŞKAN – Biz ödül alan kadınlarımızı ve birlikte gelen il müdürlerimizi dinlemeye başladık, devam ediyoruz. Aynı zamanda Tarım TV, Toprak TV ve Köy TV’den gelen arkadaşlarımız var, onları da dinleyeceğiz. Siz duruma göre...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Genel Kurulda konuşmam var çünkü. İnşallah Genel Kuruldaki konuşmam bittikten sonra ulaşma şansım olur. Buradaki toplantı bitmeden gitmeyi istemiyorum ama nasip.

Çok teşekkür ediyorum. Tekrar hoş geldiniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Bursa İl Tarım Müdürlüğünden önce Bursa Kadın Çiftçi Kooperatifi Başkanı Leyla Şeker.

TİRİLYE KADIN KALKINMA KOOPERATİFİ BAŞKANI LEYLA ŞEKER – Hepinize iyi günler diliyorum. Sayın vekillerim, hepinize ayrıca destekleriniz için teşekkür ediyorum.

Bursa Mudanya Tirilye’den Leyla Şeker. Tarımsal kalkınma kooperatifi kurmamızdaki amacımız şuydu: 1972 yılında Tirilye’de kurulan bir kooperatifimiz vardı ve atıl duruyordu. Bizim de sürdürülebilir geçim kaynağımız zeytincilik, zeytinimiz. O yüzden dedim ki: Bu kooperatifi nasıl canlandırabiliriz? Baktım ki umut yok, ümit kalmamış. O zaman dedim ki: Biz kadınlar bir kooperatif kurarsak erkeklere bir örnek oluruz ve bunların genel kurullarını yapıp bu kooperatifin de yaşamasını sağlarız. Çünkü üzerlerinde harika, eski bir yağhane var, eski eser, şahane bir mülk var. Böyle olunca biz kapı kapı gezerek, 220 tane kadının imzasını alarak bir kooperatif kurmaya karar verdik ve kadın üyeli kooperatifimizi kurduk. Sağ olsun valiliğimiz ve Bursa İl Tarım Müdürlüğümüz bize bu konuda destek verdi, yol yordam gösterdi. O dönemde ben valilikte kadına şiddet konusunda mentorluk yapmışım iki yıl. O dönemde derneklerin kuruluşlarıyla ilgili bilgim olmuştu ve bu yüzden dedim ki daha sonra da derneğimizi kurmuş oluruz ve yola çıktık. Hanım arkadaşlarımı toparladım. Hatta keçe kursuna gitmişim, o keçelerden filler yaptık yedişer yedişer. Bir arada kaynaşmayı böyle sağladık. Küçük sit alanı olduğu için bizim Tirilye’imiz, odalarımızda sobamız çıtır çıtır zeytin odunuyla yanarken o fillerimizi diktik, içlerini keçe doldurduk, derken bir kaynaşma sağladık ve arkadaşlarıma dedim ki: Mikrokredi alalım. Biner lira mikrokrediyi sermayemizi beş yüzer lira yaparak kooperatifimizi kuralım. Ne dersiniz? “Tamam.” dediler ve biz böyle başladık. Şu anda 34.500 lira sermayeyle “Tirilyeli” markasını almış, Bursa’ımızda marketler zincirinin beş şubesine ürün satan bir kooperatif hâline geldik ama asıl şeyimiz zeytin ve zeytincilik. Ona da inşallah bu seneden sonra... Az miktar satıyoruz ama yine “Tirilyeli” markasıyla yeşil kırma zeytinimizden özellikle... Bu konuda açık olduğunu tespit etmeye çalıştım. Hakikaten piyasada açık var. Bunu sağlamaya çalışacağız.

Fakat bu arada derneğimizi de kurduk. Derneğimizi kurduktan sonra çalışmalarımız çok güzel devam etti. Derneğimizin amaçlarından bir tanesi, civar köylerdeki kadınların da istihdama katılımını sağlamak, onların el işlerini, tarla dışındaki vakitlerinde yaptığı dantelleri, iğne oylarını, şunu bunu değerlendirmektir ve hakikaten 18 kadın bu yolda bize çok destek verdiler. Gidiyorum 5 kilometre, onları alıyorum, geliyorum, işte, değişik yerlerde satışını, sergisini yapıyoruz. Böyle böyle derneğimiz federasyon kurulmasına da üye oldu. İl tarım müdürlüğü ve valiliğin bir projesi vardı, milletvekillerimizin de bu projede çok güzel desteklerini gördük ve biz federasyona üye olduk, federasyonumuz kuruldu. Federasyonumuz şirket kurdu ve Bursa’nın en işlek olan Nilüfer ilçesinde harika bir yer yapıldı, bir yerleşke yapıldı. Hem lokantacılık hizmeti vereceğiz hem de ürünlerimizi “Bereketlim” markasıyla orada satışa sunuyoruz. Yani, yolumuz çok güzel ilerliyor. Bugün hepinizle birlikte olmaktan da çok mutlu oldum. Çalışırsak her şeyi başaracağımıza inananlardanız hepimiz. Ben bu gönlümü kullanmak istediğim için bu işlerin içinde oldum çünkü Tirilyeliyim, Tirilye’de doğdum, karı koca Tirilyeli olduğumuz için Tirilye’de yapamayacak bir şeyimiz yok, herkes tanıdığımız. Dedik ki bu gönlümüzü kullanalım. Ve Tirilye’ye ben kasım gülleri vadisi cenneti diyorum ve aynı zamanda Marmara’nın cennete açılan gök kapısı sanki. Onun için turizmde de açık ve fıkır fıkır turistlere ürünlerimizi de satıyoruz. İnanın yetiştirememeye başladık, bu bize çok çok önemli geldi.

Çok teşekkür ediyorum. Biraz sesimi yani Komisyonunuzda belki asılları kaçırdım konuşurken ama... Amacımız ne, biliyor musunuz? Yurt dışında el emeklerinin ben çok değerli olduğunu öğrendim. Şunlar basit gibi duruyorlar ama eski örnekler çıktı sandıklardan. Bu yola beni sevk eden olay da neydi biliyor musunuz, bu el işleri olayına? Gelirlerdi şehirlerden, sandıklardaki şeyleri kadınlara çıkarttırırlardı, 3 kuruşa 5 kuruşa, iki naylon tabağa hep aldılar, topladılar, ben çocukluğumdan beri bunlara şahit oldum. Onlar öyle bir toplandı ki daha sonra şu çarşılarında, bu çarşılarında antika şey olarak yüksek fiyatlarla satılır hâle geldi. Ben de istedim ki kadınlar kendi değerlendirsın bu şeyleri ve sandık

örneklerimiz yaşasın. Özellikle iğne oyları keşfi daha yapabilirsek ama iğne oyası yapan pek kalmamış, insanlara, gençlere zor geliyor. Biz de bunlarla yola çıktık. İnşallah bunları ve ürünlerimizi yurt dışına bir ihracat şirketi kurup açılmak istiyoruz, hedefimiz bu. Başarabilirsek ne mutlu bize. Özellikle il tarım müdürlüğünden Ömer Ceylan Bey, vekillerimiz ve Esra Hanım çok destek oluyorlar, gerçekten haklarını ödeyemeyecek kadar çok destekleri var eğitim konusunda ve manevi destekleri.

Hepinize teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şube Müdürümüz Esra Hanım, kısaca ekleyecekleriniz varsa...

BURSA İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK ŞUBE MÜDÜRÜ ESRA UZUN – Sayın Başkanım, bu fırsatı verdiğiniz için öncelikle size, Komisyonunuza teşekkür ediyorum. Bizim için çok manalı bu ödül. Bursa, kadın örgütlenmesinde gerçekten çok şanslı, çok güçlü. Eğitim Yayım ve Yayınlar Daire Başkanlığımıza da teşekkür ediyoruz, Bakanlığımıza teşekkür ediyoruz. Leyla Hanım çok gönülden konuştu. Biz de kurum olarak onları ve diğer kadınları gönülden destekliyoruz. Ben en son derneğimizle ilgili sadece kısa bir anekdot anlatıp kapatacağım.

Yeni kurduğumuz bir dernek, Karacabey’de, siz de biliyorsunuz, Dağkadı. Başkanımız geçen bir görüşmemizde, işte, o kadar sosyalleştiklerini anlattı ki “Biz kahvenin önünden geçemezken şimdi birlik olunca köyümüze tiyatro getirdik, kadınlı erkekli tiyatroyu seyrettik ve ben orada bir konuşma yaptım Esra Hanım.” dedi. Biz de bunları duyunca... Köylerine hiç tiyatro gitmemiş insanların bu kadar sosyalleşmesi çok güzel bir duygu. Biz örgütlenen kadınıımızın her zaman yanındayız, dediğim gibi, gönülden destekliyoruz. Leyla Hanım zaten çok güzel ifade etti. Sizin desteklerinizle inşallah daha da güzel hizmetler veririz diyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TRİLYE KADIN KALKINMA KOOPERATİFİ BAŞKANI LEYLA ŞEKER – Pardon, bir şey ilave edebilir miyim efendim?

Çalışan kadınlarımızın çocuklarını yazın onar günlük sigortalı yaparak garson olarak kullanmaya başladık ve sigorta dosyamız açıldı. İnşallah en az 2 tane sigortalı çalıştırarak tam bir şirket olma yolunda da çok mutlu hissediyoruz kendimizi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun İmran Bey.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; gerçekten başarılarınızı tebrik ediyorum. Az önce Kahramanmaraşlı çiftçi hemşehrimize ve tarım il müdürlüğünden gelen hemşehrimize Başkanımızın bir sorusu oldu “Bu sumak ekşisine pazar bulabilecek misiniz?” diye. Bizim Ilıca Mahallemiz Türkiye’deki en önemli termal merkezlerinden de birisidir, bölge olarak 15 ilden yaz kış misafir ağırlarız orada. Kahramanmaraş’ımıza ve Ilıca’mıza sizleri bu münasebetle de davet ediyorum, lütfen de davetimizi kabul buyurun.

BAŞKAN – Ve böylece pazar alanı açalım diyorsun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ve bir de biz diyoruz ki Kahramanmaraş’ımızla alakalı “Mutfağında neleri var, sofralar almaz, gelir dar.” Türkiye’nin bütün illeri gibi ora da öyle ve bizim mutfağımızdaki en temel tatlar tatlı, acı ve ekşidir. Biz ekşiye “ekşi” deriz. Mesela ekşili turşu –sumak ekşisi girer buraya- ekşili aya diye bir yemeğimiz, etli bir yemek, ekşili çorba, ekşili köfte, kebab dürümlerinin bütününe sumak ekşisi girer ve bu sebeple de pazarımız hazır diyoruz.

Tebrik ediyorum hemşehrilerimi, hepinizi de tebrik ediyorum yeniden.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Batman’dan kadın çiftçimiz Emine Aslan.

EMİNE ARSLAN – Hepinize merhaba. Bizi ağırladığınız için öncelikle teşekkür ediyoruz, böyle ilgili olmanız... Bugün bir şeyi fark ettim, ülkemde kadın olduğum için gurur duydum, bu kadar ev sahipliği yaptınız, bu konularımıza ilgili olmanız, böyle projelerle... Bu yüzden çok mutlu oldum.

Projeme gelirse... Soru-cevap gidelim mi, heyecan yaptım.

BAŞKAN – Yok, siz kendinizi tanıttın ve projenizden bahsedin.

EMİNE ARSLAN – Tamam.

Projem Batman’ın ilçesi olan Gercüş’te endemik olan bir tür Mezrone Üzümünün sırası ile yine Batman’ın diğer bir ilçesi olan Sason’dan ve diğer ilçelerden, ayrıyeten çevre illerden mayıs sonu ve haziran başı toplanacak olan yeşil cevizleri bir araya getirip reçel yapmak, gurme bir ürün yapmaktır, böyle bir fikirle başladı benim projem.

BAŞKAN – Siz de bu girişimcilik eğitimlerine mi katıldınız tarım müdürlüğünün?

EMİNE ARSLAN – Kendim ziraat mühendisiyim, atanamayan ziraat mühendislerindim. Yalnız, bu ülkede herkes atanacak diye bir şey yok. Evet, kadını, girişimciyim, yörenin insanıyım, ben yapmayacaksam da kim yapacak diye... Aslında, evet, önce bir kendime güvendim, tabii Batman Tarım İl Müdürlüğünün, il müdür yardımcılarının ve değerli personellerinin katkılarıyla, emekleriyle... Yani, bu işe sadece bir iş olarak değil, gönülleriyle sarıldılar. Onların desteğiyle beraber böyle bir proje hazırlandı, kurs verildi; bunlara katıldım. Başta bir şey oldum, hani, ben neden oraya gideyim, kadın çiftçilerimiz var. Sonra bu düşüncenin yanlış olduğunu, aslında benim de katılmam gerektiğini, hatta bir mühendis olarak da bir ışık tutmam gerektiğini... Bu şekilde karar verdim ve katıldım, iyi ki de katılmışım.

BAŞKAN – Evet, bu yine İŞKUR, KOSGEB, tarım il müdürlüğünün Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Programlarının bir sonucu.

EMİNE ARSLAN – Evet, 75 kadın...

BAŞKAN – Yani, aslında bu konuşmalardan hem kadın çiftçi eğitim programlarının hem de İŞKUR ve KOSGEB’le bu kadın girişimciliği programlarının çok verimli olduğunun da sonuçlarını almış oluyoruz.

Batman’dan yine kadın çiftçimiz Hülya Dizlek...

HÜLYA DİZLEK – Öncelikle bizi ağırladığınız için çok teşekkür ederiz.

Benim asıl projem Genç Çiftçi Projesi’dir, biraz farklı diğer arkadaşlarımdan. Burada ben 30 bin TL değerinde büyükbaş hayvan desteğiyle hibe alarak konuya dâhil oldum. Lise mezunuyum, okuyamadım, okumak istedim ama bazı imkânlar izin vermedi. 2016’da babam vefat edince kardeşlerimin başına ben geçtim en büyüğü ben olduğum için çalıştım yani Batman’daydım, köye döndüm, orada çiftçilik yapmaya karar verdim. Sonra baktım, bizim de hani hayvanlarımız az, zaten 2 tane ineğimiz vardı evde, alacak durumumuzda yoktu. Sonra bu “tarımda genç çiftçi” konusunu duydum ve başvurdum, aradan iki üç ay geçtikten sonra benim ismim çıktı genç çiftçi. Sonra çağırdılar, aradılar Tarımdan. Gittim, böyle bir desteğe konu olduğumu söylediler, ben de buna çok sevindim, karar verdim bunu ilerleteceğime. Ondan sonra, sağ olsunlar, 6 büyükbaş hayvan verdiler; daha küçükler, aslında iki seneye kadar ancak bize süt verirler. Biz de onlara şu an bakıyoruz. İleriki zamanlarda onların sütünden ve peynirinden yararlanacağıma inanıyorum, belki onlarla geçimimizi sağlarız.

Tarım gelince genç çiftçi olarak bizim, evet, biraz tarlamız var. Burada mesela biz de bazı şeyleri ekiyoruz, biçiyoruz. Ondan sonra, biz mevrada olduğumuz için, Batman'ın Güneşli köyü Belikli mevrasında olduğumuz için Batman'a ulaşmamız biraz zor, ulaşım konusu biraz zor, köy servisleri de yok. Bizim de arabamız yok, hani araba alacak durumumuz da yok. O yüzden biz de fazla bir şey ekmiyoruz, sadece kendi ihtiyaçlarımızı karşılayabilecek kadar alıyoruz, ekiyoruz. Hani ileriki zamanlarda araba alsak biz de bayağı bir şey ekmeyi düşünüyoruz.

BAŞKAN – Genç Kadın Çiftçi Projesi'nden yararlanıp oradan hibe desteği aldınız.

HÜLYA DİZLEK – Evet, oradan hibe desteği aldım.

BAŞKAN – Bu 2016 yılında hibe almaya hak kazanan 14.978 çiftçinin yüzde 75'i, 11.203'ü kadın çiftçiler; gerçekten bu çok güzel bir rakam. Demek ki kadınların projeleri gerçekten kabul edilmiş.

Siz diyorsunuz ki: “Tabii, tarım alanında da faaliyet göstermek istiyorum ve bununla ilgili de...”

HÜLYA DİZLEK – Evet ama işte, bazen... Özellikle seneye bamya ekmek istiyorum ama nasıl satacağım, nasıl merkeze ulaştıracağım, onun düşüncesi var bende.

BAŞKAN – Söz mü almak istiyorsunuz?

Buyurun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Tebrik ederim.

Burada, tabii, ulaşım sorununuzdan bahsettiniz. Batman'ın hangi yerleşimiydi sizinki?

HÜLYA DİZLEK – Güneşli köyü Belikli mevrası.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Yani kaç kilometre Batman ile köyünüz?

HÜLYA DİZLEK – 38-40 kilometre.

BAŞKAN – Yani siz orada “Burada tarım yapsam dahi ürünlerimi Batman'a götürüp pazarlama konusunda desteğe ihtiyacım var.” diyorsunuz.

HÜLYA DİZLEK – Evet. Yani geçen sene değil, önceki sene mesela yeşil fasulye ettik, bayağı da hani satışı güzeldi, 2-2,5 liradan gidiyordu. Amcamın oğlunun arabası vardı, şu an o da sattı, o yüzden bu sene bir şey ekemedik. O zamanlarda ona veriyordum, hale götürüyordu, satıyordu, parasını gelip bize veriyordu, bayağı başarılı geçti. Ama o da olmayınca böyle kaldık, bir şey ekemedik artık, sadece kendimize yetecek kadar ekabildik.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HÜLYA DİZLEK – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Lale Basut, kadın çiftçimiz...

LALE BASUT – Öncelikle teşekkür ederim sizlere.

Ben Batman ilinden katılıyorum. Batman'ın Sason ilçesinde ikamet etmekteyim. Çiftçi bir ailenin çocuğuyum. Eskiden, ben küçüklüğümde beri sürekli tarlada yaşamımı sürdürüyordum aslında, hem okul hem tarla arasında gidip geliyordum. İlk önce, çocukluğumdan beri Sason'da tütün üretimi yapılmaktaydı ancak tütün üretiminden hiçbir şekilde geçimimizi sağlayamıyorduk, hatta zamanla yöremizdeki insanlar İstanbul'a, işte, büyük metropollere göç etmek zorunda kaldı geçimini sağlayamadığından dolayı. Benim ailem de onlardan biriydi ancak farklı bir ile gitme imkânımız yoktu, onun için biz yerimizde kaldık.

Tabii, 2004 yılında tütüne kota sisteminin getirilmesiyle birlikte çilek meyvesi Sason'a girmeye başladı. Çileğin Sason'a gelişiyle birlikte bizim yaşam koşullarımız da değişti. En basitinden, kız çocukları hiçbir şekilde okutulmazdı, hatta benim yöremde tek okuyan kız çocuğu bendim. Köyümüzde ortaokul olmadığından dolayı, sadece ilkokul köyde olurdu, ortaokul ya ilçede ya da illere

gidip okutulurdu. Tabii, geçimini de tütünle sağlayamadığından dolayı aileler genellikle çocuklarını okutmazdı. Dediğim gibi, tek okuyan kız çocuğu bendim. Ben olduğum için de üzerime gerçekten büyük bir sorumluluk düştüğünden en azından ben o sorumluluğu üstüme aldım. Elimden gelenin en iyisini yaparak aslında kız çocuklarının okutulması gerektiğine dair o insanlara bir düşünce vermeye çalıştım hani hem başarımla hem okumamla birlikte.

Projem “Çıtır Çileğim Projesi”. Sason ilçesinde çilek üretimi yapılmaktadır. Benim projem de... Çilek çabuk bozulan bir ürün olduğu için sadece biz ya Batman iline, ilçelerine ya da yakın çevre illere satışını yapmaktayız. Şimdi, çabuk bozulan bir ürün olduğu için de satamadıklarımız elimizde kalıp bozulmaktaydı. Ben de şimdi, bu projeye katıldıktan sonra aslında ne yapabilirim diye... Sason’un temel geçim kaynağı çilek olduğundan dolayı, en iyisi projem de çileği farklı bir şekilde işleyip piyasaya sürme gibi bir düşünce oluştu bende. Bazı hocalarıma danıştıktan sonra, çeşitli araştırmalarımın sonrasın çileği güneş enerjisi sistemiyle çalışan fırınlarda kurutarak farklı bir ürün elde edip çileği hem daha uzak illere hem de ileriki zamanlarda belki de Avrupa ülkelerinde piyasaya sürmeyi amaçlamaktayım.

Böylece çilek üretimiyle birlikte gerçekten de bizim Sason ilçesinin insanların yaşam koşulları değişti, ekonomik şartlar iyileştiğinden dolayı kız çocukları da okutulmaya başlandı. Daha çok tarlalarda kadınlar çalışmaktaydı, kadınların da eskiden tütünle birlikte zaten ekonomik bir özgürlüğü yoktu. Çilekle birlikte küçük kız çocukları okumaya başladı, insanlar bilinçlenmeye başladı ve kadınlara da yavaş yavaş kendi ürettiğinin parasını da alma imkânı geldi aslında çilekle birlikte. Daha sonra, tabii, bu benim ailemde de geçerli yani benim annem de, bu söylediklerime biz de dâhiliz tabii.

Bununla birlikte gerçekten de mesela, en basiti, Sason’a girildiği zaman eskiden bütün evler topraktandı ve kışın suları damlayan evlerde yaşıyorduk, ben de dâhil olmak üzere. Çilekle birlikte, Sason’a girdiğiniz zaman, girişte, yol kenarında artık beton evler görülmeye başlandı, bu da gerçekten de en belirgin özelliklerinden biridir.

Yani çilek sayesinde insanların çoğu, metropollere göç eden insanların tekrar geri gelmeye başladı. Bununla birlikte, tabii, sosyal açıdan da birçok değişiklik görülmeye başlandı. En son, mesela, doğudan göç eden, bizim bölgemizden göç eden insanlar büyük metropollere gidince oradaki yaşam şartlarına da ayak uyduramıyorlardı, tabii, farklı yollara girebiliyorlardı, işte, madde bağımlılığı gibi. Tabii, çilekle birlikte bunlar gerçekten de geri döndüler memleketlerine ve çilekle birlikte ayakta durmaya başladılar.

Yani Sason da dağlık bir yer, tarım alanları çok az, olan tarım alanlarında da genellikle çilek üretimi yapılmaktadır. Biz Batman’da 75 kadın bir araya geldik, her birimiz farklı ilçelerdeyiz, birbirimizi belki de daha sonradan hiç göremeyeceğimiz bir ortama aslında geldik, sonradan göremeyeceğimiz insanlardı ve gerçekten bir haftalık eğitim sürecinde birbirimizi tanıdık, birbirimizin dertlerini dinledik yani benim sıkıntım, onun sıkıntısı, yani bir gönül bağı kuruldu aslında bizim aramızda. Yani biz bu aşamaya gelene kadar gerçekten de yüreğimizi vererek bu aşamaya geldik, çok çok zorlandık buraya gelene kadar ama çok şükür başardık arkadaşlarımla birlikte, hocamızla birlikte. Yani en büyük hedefim de... Gerçekten de okumamla örnek olmaya çalıştım, en azından kısmen de olsa örnek olduğumu düşünüyorum. Bu projemle de Sason’daki kadın çiftçilere örnek olmayı çok istiyordum, inşallah olacağım ve yöremdeki kadınların daha çok güçlenmesi için elimden geleni yapmaya çalışacağım. Tabii, sizin desteklerinizle yapabilirim bunu ancak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum.

LALE BASUT – Teşekkür ediyorum ben de.

BAŞKAN – Batman, teknik personel Nilgün Tok...

NİLGÜN TOK – Merhabalar.

Lale'yi dinleyince çok duygulandım gerçekten. Bizim Eğitim Yayım Daire Başkanlığı bize bu projeyi sunduğunda ben ilk önceleri aslında çok tereddüt ettim yani kırsalda, Batman gibi yerde bu kadar kadını bir araya getirmek bir hayal gibi geldi bana önceleri, açık söyleyeyim. Çünkü önce eşleri, babaları mümkün değil yani izin vermiyorlardı. Sonra bu işi düşündük, kesinlikle o kadınlara dokunmamız gerektiğine karar verdik ve köy çalışmalarına başladık; muhtarlara gittik, ev ev gezdik, ulaşabildiğimiz bütün kadınlara ulaştık ve sonuçta geri dönüşün 75 değil, aslında çok daha fazla taleple geldiğini gördük kadınlarımızın. Yani ben burada şunu gördüm: Demek ki o insanlar, kadınlarımız birilerinin onlara dokunmasını bekliyormuş yani bunu algıladık, bunu hissettik. Daha sonra 75 kadın çiftçimize iki ayrı eğitim şeklinde çok güzel proje eğitimleri verdik ve gelen hocalarımız şunu söyledi: "Biz üniversite mezunlarına verdiğimiz proje eğitimlerinde bunu göremedik." Üçüncü gün kadınlarımız mantıksal çerçeveyi kurmaya başladılar projelerde bize ve biz onlardan aldığımız fikirlerle, görüşlerle bu güzel projeleri hazırlamaya başladık ama hep beraber yani fikir alışverişiyle, şeylerle... Ama bunları yaparken bir aile olduk Lale'nin dediği gibi, kenetlendik, birlik olduk, kadınlarımız birbirine fikir vermeye başladılar. Dediği gibi, atıyorum, Hülya Belikli mezrasında, Lale Sason'un köyünde, birbirlerini görme imkânı mümkün değil, hayal ötesi bir şey; biz onları bir araya getirdik. Güzel olan oydu aslında ve onlar bana aslında ışık oldu, enerji verdi, biz sadece aracıyız burada. Ben gerçekten Eğitim Yayım Dairesine çok teşekkür ediyorum yani onlar da bize Ankara'dan yürek verdiler, umut verdiler, destek verdiler. Bu şekilde bu güzel projelerimiz ortaya çıktı.

Mesela Lale'nin olayındaki güzellik, dediği gibi, metropolden kırsala çok büyük dönüşler oldu çilek sayesinde insanlar -Sason dağlık bir yerdir, çok dağlık bir yerdir yani yaşam çok zordur Sason'da- tekrar dönmeye başladılar. Biz daha sonra bunu görünce çilekle ilgili bir şeyler yapmamız gerektiğine karar verdik çünkü çocuklar yollarda çilek satarlar, bütün hayat çilektir yani şu an orada ve bunun coğrafi işaret çalışmasına da girdik. Normalde Sason çileğinin menşesi Silifke kaynaklıdır ama yaptığımız analiz sonuçları olumlu çıktı ve Silifke menşeli, kaynaklı olmasına rağmen Sason'daki aroması, tadı çok daha üstün kalite çıktı. Şimdi, Patent Kurumuna başvuru yapacağız. Yani çilekle çok değişik bir yaşam... Avrupa'da gittiğimiz çilek köyleri gibi bir şey neden Sason'da olmasın yani çileğin esansı, turtası, hepsi yaşamlarına girebilir. Yani bu büyük bir hayal değil bence; birlik olursak beraberlik içinde yapacağımıza inanıyorum.

Çok teşekkür ederim bize bu fırsatı verdiğiniz için. Yani şu işin özeti: Kırsaldaki kadına dokunduğumuz zaman onlar itici güçtür bizim için, onlar bizi itekleyecek, biz sadece onlara desteğiz, onlara teknik destek götüreceğiz ama fikirler, umutlar, her şey onlardan çıkıyor. Yani ben şeyi gördüm mesela: Yerli tohumlarımıza niye sahip çıkmıyoruz biz? Yani yerli tohum ürünlerimizi artırabiliriz, çok şey kafamdan geçmeye başladı, çok çok değişik şeyler. Yani ben bu kadarını hiç beklemiyordum kendi adıma da söyleyeyim, yani klasik bir iş görevi gibi bir eğitimidir, olur biter, kalır. Öyle olmadı, bu iş artık yürek işine döndü ve bunu da devam ettirmek istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN TOK – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aydın'dan kadın çiftçimiz Hafize Altınay...

HAFİZE ALTINAY – Merhaba öncelikle.

Ben Aydın Köşk Akçaköy'de oturuyorum. Köyümüzün kestanelerini değerlendirmek için, kestane şekerlemesi yapmak için bunu hazırladım, yapmak için başvurduk. Köyümüzün kestanelerini değerlendirmek için yapıp satışı sunmak için hazırlanıyoruz.

BAŞKAN – Siz hangi alanda ödül aldınız?

HAFİZE ALTINAY – Jüri özel ödülünü aldık.

BAŞKAN – Aydın Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürü Aydın Kaplan...

AYDIN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ KOORDİNASYON VE TARIMSAL VERİLER ŞUBU MÜDÜRÜ AYDIN KAPLAN – Şimdi, tabii, Aydın şanslı bir il, gerçekten tarım anlamında çok şanslı il yani Türkiye’de ilklerde. Dolayısıyla Aydın’da her şey var. Aydın’da eksik olan nedir? Destek vermemiz sadece. Teknik anlamda tarım teşkilatı olarak biz gerekli desteğimizi veriyoruz.

Şimdi “kestane” dedi, kestane aslında Aydın için çok önemli, sayın vekilimiz de bilir; maalesef, biz bunun tanıtımını yapamamışız. Şimdi “kestane” denilince akla Bursa geliyor, sanırım siz de Bursa milletvekilisiniz ama çok özür dileyerek Aydın kestanede bir numara ama maalesef Bursa’nın ismi geçiyor, o da kendimizi iyi anlatamamışız.

BAŞKAN – Beraber geçsin, Bursa’da geçsin.

AYDIN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ KOORDİNASYON VE TARIMSAL VERİLER ŞUBU MÜDÜRÜ AYDIN KAPLAN – Geçsin ama biz size verelim, biz üretiyoruz, siz şekerleme yapıyorsunuz efendim.

Şimdi, Hafize Hanım, Köşk’ün dağ köylerinden. Bizim dağ tarafı hep -sayın vekilimiz de bilir- kestane, incir, zeytindir. Dolayısıyla, kendisi Genç Çiftçi Projesi’ne de müracaat etti, hak kazandı; inşallah ona o konuda destek vereceğiz.

Sayın Vekilim, ben çok uzatmayacağım. Teknik anlamda biz bunlara destek veriyoruz ama bizim kadın çiftçilerimizin sıkıntısı kaynak sıkıntısı, gerçekten çok önemli bu. Burada da bir pozitif ayrımcılık yapalım kadınlarımıza yani artık bankalardan daha düşük faizli ya da faizsiz krediler temin edilebilir mi bilmiyorum. Böyle bir çalışma olursa kadınlarımız için çok iyi olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Aydın’dan kadın çiftçimiz Gizem Ünal.

Buyurun.

GİZEM ÜNAL – Merhaba.

22 yaşındayım, Marmara Üniversitesi Almanca İşletme Bölümü öğrencisiyim.

Aydın’dan incir cipsi projemizle katıldık bu yarışmaya. Açıkçası şöyle: Taze incirlerin israfını önlemek için yapılan bir proje. Sonuçta iki üç gün bekledikten sonra direkt çöp oluyor bu ürün ve “Biz bunu nasıl değerlendirebiliriz?” diye düşündük, incir cipsi yapmaya karar verdik. Ayrıyeten, toprağa değmediği için aflatoksin içermiyor, onun için daha yararlı ve şeker oranı daha düşük olduğu için şeker hastalarına yönelik bir ürünümüz oldu ve herkes soruyor “Neden incir cipsi?” diye. Mesela çocuklar sürekli fast food gıdalarına yöneliyorlar, biz bunu engellemek istedik, böyle bir ürün yaptık. Şu an onun çalışmalarını yapıyoruz, hatta geçen sene 100 kilo civarı yaptık, bu sene 400 kiloya çıktık. Tabii, bizim de -Erdem Bey’in söylediği gibi- sıkıntılarımız var, sonuçta hâlâ üniversite öğrencisiyim.

BAŞKAN – Siz de genç çiftçi hibe desteğinden faydalandınız mı?

GİZEM ÜNAL – Yok, hayır, faydalanmadım; ben projeye katıldım ayrıca.

Şöyle bir sorunum var: 22 yaşındayım, üniversite öğrencisiyim, ben bu kaynağı sağlayamıyorum çünkü hasat dönemi çok sonra geliyor, benim ürünü önceden almam gerekiyor. Mesela ben bu sene 2 ton civarı yapmak isterken 400 kilo yapabildim çünkü sağlayamıyorum. Erdem Bey’in de dediği gibi, benim de tek isteğim düşük faizli ya da faizsiz kredi talep ediyorum ben de. Bizim için çok iyi olur.

Bir de herkesin yönelttiği bir soru var: “Üniversite öğrencisisin, gerçekten çiftçi misin?” diye. Ben çiftçi bir ailede doğdum, büyüdüm. Beş yıldır ailemden ayrı yaşıyorum ama bizim hasat dönemimiz yazları, üç ay; üç ay boyunca da oradayım yani çiftçiyim, tamamen çiftçiyim.

BAŞKAN – Vekilim, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Şimdi, öncelikle, tekrar hoş geldiniz diyorum.

Burada tüm katılımcılarımızın ayrı ayrı değeri var, şimdi, benim kendi yöremden gelince tabii ki daha vâkıfım bu konuya.

Kestane bizim dağ köylerimizdeki ürünlerimizden biri ama tabii ki bunun dışında çileğimiz bizim de var Atça’da özellikle yine incirimiz, zeytinimiz... İncir zaten coğrafi işaretlemeye tescil aldı.

Kestanede merak ettiğim, son yıllarda bir kanser hastalığı denilen bir şey başladı ağaçlarda. Şu andaki durumu nedir? O konuda bir sıkıntı çekiliyor mudur? Onu merak ettim.

AYDIN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ KOORDİNASYON VE TARIMSAL VERİLER ŞUBU MÜDÜRÜ AYDIN KAPLAN – Şimdi, efendim, kestane “kestane kanseri” denen bir hastalık. Şimdi, adı üzerinde kanser yani onun ilaahlı mücadelesi mümkün değil ama kültürel önlemlerle bazı şeyleri baskı altına alabiliyorsunuz. Biz Tarım teşkilatı olarak buna yönelik çalışmalarımızı yapıyoruz. Ben Koordinasyon Müdürüyüm ama Bitkisel Üretim Şube Müdürlüğünün bu konuda çok büyük çalışmaları var. Abartıldığı kadar da değil tabii yani o kadar da büyük sıkıntılar yok. İnşallah, bunun üstesinden geleceğiz, kültürel önlemlerle bunun önüne geçmeye çalışacağız.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet, inşallah, kadın girişimcimiz de bu konuda bir sıkıntı yaşamaz.

Bursa, evet, kestane şekerinde çok ünlü, daha önceden kestane üretiminde de öyleydi ama o hastalık en çok başta Bursa’ya zarar verdi. Ama -Aydın’da- bizim kestanemiz Türkiye’de en iri kestane olarak biliniyor; İstanbul, Bursa, her tarafa gidiyor.

BAŞKAN – İş birliği yaparız Vekilim.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Evet, Bursa’yla iş birliği yaparız ama bu arada kendi kestane şekerlerimizi de üretiyoruz; rakip olduk, kusura bakmayın.

İncir cipsi için hangi ilçeydiniz?

AYDIN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ KOORDİNASYON VE TARIMSAL VERİLER ŞUBU MÜDÜRÜ AYDIN KAPLAN – Kuyucak’ta.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Kuyucak’taydınız. Cumartesi Kuyucak’ta olacağım.

Ben daha önceden takip etmiştim; ailenizle, annenizle zannediyorum.

GİZEM ÜNAL – Evet, annemle beraber yapıyoruz. Hatta annem geçen yıllarda cennet elması üzerine hibe almıştı 30 bin lira. Açıkçası biz annemle beraber yürüyoruz bu yolda kol kola yani tek hedefimiz de şu an anne-kız üzerine bir işletmeye sahip olmak.

Dediğiniz gibi, kestaneyi biz başka bir şehre kaptırdık, hani gerçekten sahip çıkamadık. Şöyle bir şey, kusura bakmayın: Bir gün annem yürürken Aydın’da Kahramanmaraşlı bir ağabeyimizi görmüş, incir reçeli satıyormuş sokakta. Annem demiş ki: “Aydın’da nasıl satıyorsun?” Ağabey demiş ki: “Siz o kadar tembelsiniz ki kestaneyi kaptırdınız, inciri de bize kaptıracaksınız.” İşte dediğim gibi, bizde incir değerlendirmesi hiçbir zaman olmadı, kuru incir o şekilde ve biz buna farklılık katmak istedik.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Yani kadınların her konuda desteklenmesi lazım özellikle tarım alanında. Ama Sayın Başkanım -tabii ki bu arada Aydın gibi birçok ilimiz de aynı şekilde- Tirilye’yi öyle bir anlattınız ki hemen kalkıp gidesim geldi. Turizm ve el sanatları konusunda da Aydın’la birlikte emeği değerlendirilecek, desteklenecek eminim birçok ilimiz var, kadınıımız var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

AYDIN İL GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ KOORDİNASYON VE TARIMSAL VERİLER ŞUBU MÜDÜRÜ AYDIN KAPLAN – Sayın Vekilim, aslında kırsal turizm çok önemli, Aydın açısından.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bu arada kestanede biz Aydın ile Bursa’yı beraber 1’inci ilan ettik.

BAŞKAN – Tarım Bakanlığımız Daire Başkanı Sürur Kır...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI YAYIN VE TANITIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SÜRUR KIR – Tabii, benim konum yayıncılıkla alakalı Sayın Vekilim.

Tekrar merhabalar hepinize.

Kadın çiftçilerimizle ilgili, gerek sahada da dinliyorduk, burada da dinleyince aktaracaklarıma ek bir şeyler yapılması gerektiğini şu anda notlarım arasına aldım.

Biz Türk Tarım Dergisi olarak 1986 yılından beri yayındayız, Bakanlığımızın adıyla -değişen isimlerle farklı isimler olsa da- yayıncılık hayatına otuz yıldır devam ediyor. Bu dergimizde kadın çiftçilerimizin başarı hikâyelerine yer veriyoruz oldukça, bunda bir problem yok.

BAŞKAN – Türk Tarım Dergisi değil mi?

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI YAYIN VE TANITIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SÜRUR KIR – Evet, Türk Tarım Dergisi. Bunu size de bırakabilirim, son bir yıl için bir not şeyi çıkardık Sayın Vekilim.

Aynı zamanda TRT Belgesel’de yayınlanan “Tarımda Kadın Eli” belgesel çalışmamız oldu. Yaklaşık 18 bölümden toplamda 41 bölüm TRT Belgesel’de yayınlandı. TRT Belgesel’in formatı değişmeden önce yayınlanmıştı, şimdi bir yayın...

TRT BELGESEL KANALI PROGRAM KOORDİNASYON MÜDÜRÜ MERYEM DOĞAN – Pardon, ben de TRT Belgesel’den katılıyorum, bilginiz olsun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI YAYIN VE TANITIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SÜRUR KIR – Belki daha detaylı... Yani TRT Belgesel’de yayınlandı ama formatı ve yayın şeyi değişmeden önceydi. Şu anda bu atmosferdeki anlatılanlardan hem duygusal anlamda etkileniyoruz hem de kurumsal anlamda. Bakanlığımızın hem bu konunun proje anlamında yürütücüsü olması hem de bire bir -işte arkadaşlarımızın anlattığı gibi- aile ortamında birlikte bir şeyler yapılması, bu “Tarımda Kadın Eli” belgeselinin devam etmesi gerektiğini, hatta kendini geliştirerek TRT Belgesel’le artık belki daha partner, ortaklık şeklinde devam etmesi gerektiği noktasında bir karar oluştu bende.

Aynı zamanda fuar organizasyonları yapıyoruz. Fuar organizasyonlarında kadın üreticilerimizin, kadın çiftçilerimizin teknolojiyle buluşması anlamında fuar şirketleriyle bir araya geldiğimizde, konuştuğumuzda onları fuara götüren bir organizasyon yapalım, daha fazla onları orada bulunduralım şeklinde bir çalışmamız oldu. Hep beraber gittiğimiz fuarlarda -il müdürlüklerimizle beraber- orada da Tarım TV -Bakanlığımızın 2010 yılında internet üzerinden yayım yapan bir çalışması- tarimtv.gov.tr üzerinden yayın yapıyor. O yayın organı üzerinden de oradaki başarı hikâyelerini fuar atmosferinde... Sanırım, Bursa’da birlikte de bir katılımımız olmuştu Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Evet.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI YAYIN VE TANITIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SÜRUR KIR – Hem orada bulunan hazırına hem de ekranları başında izleyenlere oradaki başarı hikâyelerini de aktarıyoruz. Ki sadece başarı hikâyelerini aktarmanın ötesinde, aynı zamanda kadın üreticilerimizin fuar ziyareti yapmasını da fuar şirketleriyle beraber sağlamış oluyoruz ve buna da devam ediyoruz fuar olduğu yerde il müdürlükleriyle organize olarak.

Şu anda en azından yayıncılık anlamında... Tabii bu “Tarımda Kadın Eli” belgeseli -yapılanlar için söylüyorum- TRT Belgesel’de yayınlandı ama tarım kanallarıyla da paylaştık. Yayınlayan tarım kanallarımız var, tematik kanallar var bunları değerlendirenler; talep edenlerle de paylaşıyoruz daha fazla kitleye ulaşmasını sağlamak adına.

Şimdilik aktaracaklarım bu kadar. Ama dediğim gibi -şu anda TRT Belgesel’den hanımefendi de buradaymış- artık daha fazla bir şeyler yapacağımıza inanıyorum.

BAŞKAN – O zaman Meryem Hanım, size de söz verelim bir iki eklemek istediğiniz bir şey varsa.

TRT BELGESEL KANALI PROGRAM KOORDİNASYON MÜDÜRÜ MERYEM DOĞAN – Merhabalar Sayın Vekilim. İzmir’den katılıyorum ben.

Gerçekten dinlediğim zaman çok duygulandım. Ben de bir çiftçi çocuğuyum, annem, babam da öyle; çok etkilendim. Kendim de ayrıca belgeselciyim yöneticilikten önce.

Biz kanal olarak bir değişim ve dönüşüm içerisindeyiz, yaklaşık iki yıldan beri bunun hazırlıklarını yapıyoruz. Klasik belgesel anlayışından daha farklı bir formatta içerik hazırlayıp kamuoyuyla buluşturmak için çabalarımız sürüyor. Arkada beyefendinin de bahsettiği, hani değişmeden önce dediği oydu. Gerçekten, uluslararası platformda kanalın tanıtımını yapmak için çok ciddi çalışmalar içerisindeyiz. İnşallah, aralık ayında bir lansmanımız olacak, daha net anlaşılacak o zaman ve izleyiciyle buluşacak. Hani TRT kurumsal olarak zaten kırsal alanda, köyde her zaman hep birlikteydi, bundan sonra da olmaya devam edecek. İşte arazi deneyimlerimizden ve çekime giden yapımcılarımızdan olan... Gerçekten, köyden kente göçün olması ve köylerde yaşlıların kalması, gençlerin buralarda istihdam edilmesi gerektiğinin önemi, bunlar hep vurgulanıyor. Ama burada, toplantıda edindiğim bilgiler gerçekten çok güzel ve çok umut verici. Onların sesi titrediği zaman ben de heyecanlandım burada, duygulandım.

Şu anda da bir projemiz var, hatta Afşin’de çekimeler şu anda. Afşin Belediyesinden bir mikro kredi alıp tarhana üretimi yapan bir hanımefendinin çekimini yapıyorlar. Hani kurum olarak zaten her zaman bu alanlarda çalışmalarımızı hep yaptık, yine yapacağız, şimdi de çalışmalara devam ediyoruz. Tabii ki kanalın uluslararası alanda belirlendiği içerik, biçim, anlatım dili konusunda ciddi çabaları var. Yapımlarımızı da bunlara uygun olanlardan seçiyoruz.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şerife Kontoğlu, kendinizi de tanıtırınız...

TKDK PROJE HİZMETLERİ GENEL KOORDİNATÖRÜ ŞERİFE KONTUĞLU – Merhabalar.

Sayın vekillerim, değerli katılımcılar; toplantının başından beri kıymetli hanımefendilerin başarı hikâyeleriyle hakikaten çok gurur duydum bu ülkenin bir ferdi olarak. Biz de kurum olarak kırsalda kadının güçlendirilmesine nasıl katkıda bulunabiliriz, neler yapabiliriz, bu konuda yaptığımız çalışmalarla ilgili sizleri bilgilendirmek isterim.

Öncelikle, TKDK bir hibe programı uygulamakta, IPARD Programı bunun adı, Avrupa Birliği kaynaklı; 42 ilde, maalesef tüm ülkemizde yok. Tabii, bizim kurum olarak kırsalda kadının desteklenmesi hususunda gördüğümüz en büyük sıkıntı finansmana erişim noktasında. Her ne kadar

TKDK, fonlarını ya da hibelerini veriyor olsa da ki bu yatırımın sonunda oluyor, dolayısıyla yatırımın başında bir finansman eksikliği, finansmana erişim problemi var. Bana göre, bize göre, kurumumuza göre öncelikle bu problemin çözülmesi gerekir diye düşünüyorum.

Konuyla ilgili bizimde yaptığımız bazı çalışmalar var yani bu ön finansman dediğimiz hususta nasıl yardımcı olabiliriz. Kadın girişimcilere yönelik değil ama IPARD hibelerini almak isteyen tüm yatırımcılara yönelik bankalarla bazı protokoller yaptık. 19 tane banka var, bunların bazılarında, örneğin Ziraat Bankasında projeler için sübvansiyonlu faiz uygulaması var ya da bazı bankalarda kredi niyet mektuplarında alınan o yüksek oranlardaki masrafların 100 lirayla sınırlandırılması var. Bu gibi çalışmalar yaptık ama kesinlikle yeterli değil, daha da genişlettilerilerek, katılımın artırılarak devam etmesi gerekiyor.

Bu hibe programında, IPARD hibelerinde biz projeleri yarıştıırıyoruz, kısıtlı bir kaynağımız olduğu için en yüksek puandan aşağıya doğru hibeleri vermeye devam ediyoruz. Burada biz kadınlara pozitif ayrımcılık tanıyoruz. Onların puanları her zaman daha yüksek oluyor. Örneğin tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yatırımlarda yani bu, işte, süt inekçiliği, beside başvuru sahibimiz bayansa 10 puan veriyoruz; 100 puan üzerinden bir değerlendirmemiz var, burada öne geçiyor. Ya da tarım ve balıkçılık ürünlerini işlenmesinde yani süt işleyen, et işleyen ya da balıkçılık ürünlerini işleyen işletmeler için bayan yatırımcılara 5 puan fazla veriyoruz.

Bir de biraz önce sizlerden dinlediğim sektörlerde bizim de desteğimiz var, biz buna “çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirmesi” diyoruz. Bunun içinde küçük gıda işletmelerinden kırsal turizme, işte, küçük el sanatlarından balıkçılığa kadar çeşitli sektörlerimiz, yenilenebilir enerji sektörümüz bile var. Burada da 15 puan vererek kadınlara pozitif ayrımcılık tanıyoruz.

Konuşmamın başında söylediğim gibi, maalesef 42 ildeyiz. Bunu artıramadık, bütçemiz kısıtlı ama 42 ilde, gördüğüm kadarıyla Batman hariç, Gaziantep hariç diğer kadın girişimcilerimiz... IPARD’ın uygulandığı illerde başvuru çağrı dönemlerimiz var, yakında da tekrar bir başvuru çağrı dönemimiz olacak. Oraya da başvurursanız eminim ki sizler için de uygun hibelerimiz olacaktır. Bununla ilgili hem merkeze, bizlere hem de il koordinatörlüklerimize ulaşabilirsiniz.

Tekrar hepinizi çok tebrik ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Köy TV Koordinatörü Cemil Bektaş...

KÖY TV KOORDİNATÖRÜ CEMİL BEKTAŞ – Tabii, öncelikle Sayın Vekilim, size teşekkür ediyorum, sizin nezdinizde bu toplantıyı organize eden bütün arkadaşlara.

Tabii, biz Köy TV olarak tarım kanalları içerisinde gerçekten sektöre ciddi katkı veren bir tarım kanahız. Bizim merkezimiz de Bursa’da Sayın Vekilim, biliyorsunuz.

BAŞKAN – Öyle mi?

KÖY TV KOORDİNATÖRÜ CEMİL BEKTAŞ – Evet.

Şimdi, ben öncelikle şunu söylemek istiyorum: Tabii, birçok şeyi sahada yaşayan insanız. Bizim Türkiye’de gitmediğimiz bölge yok ekip olarak. Kadını tanımadan siz toprağı tanıyamazsınız. Kadını tanımadan tarımı tanıyamazsınız. Şimdi “tarım” dediğiniz zaman, baktığımız zaman, normalde diyelim ki pamuk hasadı var ama her zaman önde erkekler gözüktür; arkada çileyi çeken, 40 derece sıcakta terleyen annelerimiz, bacılarımız hiçbir zaman gündeme gelmez. Karadeniz’de sırtında çay sepetiyle ciddi manada çile çeken annelerimiz gelmez, Güneydoğu Anadolu’da fındık toplamak için yollarda üç ay, dört ay perişan olan annelerimiz göz önüne gelmez. Bunları görmeden, kadınların yaşadığı sıkıntıları anlamamız, çözmemiz çok zor olur.

Ben öncelikle sizleri tebrik ediyorum, sizin nezdinizde böyle bir toplantıda bulunmaktan Köy TV adına ben çok mutluyum, keyif alıyorum.

Şimdi, baktığımız zaman genel manada, Türkiye’de özellikle kadınlarımız -burada örnekleri var-iktisadi olarak bir şey ürettikleri zaman toplumdaki yerleri de gerçekten ön sınıfa geçiyor ama genel manada şöyle bir sıkıntı var: Ne üretecek, nasıl üretecek ve nasıl pazarlayacak? Ana üç tane etmen var. Bu, genelde tarımda da böyle ve özellikle kadınlar nezdinde baktığımız zaman ana üç tane problem var. Bu konuda da çözüm bulucu kurum devletimizdir, devletimizin çözmesi gerekir bu problemleri. Ana problemler bunlar.

Ben size bir Sri Lanka örneğini vereyim. Sri Lanka –biliyorsunuz, şu anda biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak çay da alıyoruz oradan- üç yıl önce bir karar aldı: Kendi arazilerinde toplulaştırma yaptı ve kadınlara kooperatifler oluşturdu. Arazileri o kooperatiflere, kadınlara verdi devlet; tohumu verdi, ürettirdi, çay ürettirdi ve çayı bize satıyor. Kadınlar sadece üretmekle mesul ama sadece kadın çiftçiler var orada. Sri Lanka örneği, gerçekten çok iyi bir örnek.

Türkiye’de bu konuda örnek olmuş kooperatiflerimiz var. Mesela hanımefendi bahsetti, Dağkadı, Bursa’da -biz de destekliyoruz Köy TV olarak onları, yaptıklarını- Aylin Hanım var; çalışmalarına Köy TV olarak biz de birkaç projelerine destek verdik. Kayseri’de Solucan Üreticileri Derneği var yine kadınların oluşturduğu, onlara destek veriyoruz.

Ben şunu da söylüyorum genel koordinatör olarak: Buradaki bütün arkadaşlarımızın -TRT’deki arkadaşlarla da inşallah görüşeceğiz bu belgeseli yayınlama noktasında- hayat hikayelerini biz Köy TV ekibi olarak yerinde çekip bu yaşadıklarını ekrana getirmeye varız. Bununla ilgili gönüllü olarak bu işte varız çünkü yaşayacak başka ülkemiz yok. Ama burada ana etmen, genel manada baktığımız zaman, bizim insanlarımız her zaman üretimden yana, hiç problem yok. İnsanlar güneşin altında, çamurda her zaman çalışmaya razılar ama ürettiklerini pazarlayacaklar. Nasıl üretecekler? Ve bu konuda da -biliyorsunuz siz de- çok ciddi ana girdiler, işte, mazottur, çok ciddi masraflar var. Bu konuda devletin biraz daha tarımın yanında, üretenin yanında olup el tutması lazım çünkü devlet babadır bizim inancımızda, bizim geleneğimizde. Dolayısıyla, bu konuya destek verilirse... Ben buradaki hanımefendilerden ve bütün konuşan arkadaşlardan gerçekten çok etkiledim, biraz da uygulandım, on altı yıldır gazeteciyim ama nadir heyecanlandığım anlardan birisi. Özellikle Batman’dan gelen hanımefendiler beni çok mutlu ettiler. Bizim de Köy TV ekibi olarak Diyarbakır’da çekimlerimiz var; fırsat olursa inşallah Batman’a da gelip sizin başarılarınızı ekrana getirmenin sözünü veriyoruz.

Size teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşların iletişim bilgilerinizi alırsınız.

KÖY TV KOORDİNATÖRÜ CEMİL BEKTAŞ – Tabii, tabii.

Biz Köy TV olarak sizin emrinizdeyiz bu konuda Sayın Vekilim yani yapılacak ne varsa çünkü biz tarımda bütün segmentlere ulaşmış bir medya kanalı olarak... İşte, TRT’yle de iş birliği yapmak isteriz bu konuda, belgesel kanalıyla, olursa. Yani elimizden gelen ne varsa, üretenler adına, bu topraklar adına elimizden geleni yapmaya hazırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Toprak TV temsilcisi Hamiyet Hanım, buyurun.

TOPRAK TV ANKARA TEMSİLCİSİ HAMİYET ŞAKAR BEĞEN – Merhabalar Sayın Başkanım, sayın vekilim, sevgili katılımcılar.

Yaklaşık üç yıldır Toprak TV’de programlar yapıyorum. Türkiye’nin ben de karış karış pek çok yerini, doğudan batıya dolaştım. Özellikle üretici kadınlarla birlikte oldum. Üretici kadınların sorunlarını bizzat ekranlara yansıttıklarım oldu, yansıtmadıklarım oldu. Onlar o kadar çilekeş kadınlar ki, onlar o kadar özverili kadınlar ki onların yatma saati belli değil, kalkma saati belli değil, onların hasta olma lüksü yok; onlar çok özel kadınlar. Üretiyorlar, ürettiklerini kimi zaman pazarlıyor, kimi zaman pazarlayamıyorlar. Erkeğin hep bir adım arkasındalar, hâlbuki bütün işi götüren kadınlar. Bunun yanı sıra çocuklar... Evet, gerçekten çocukların durumu çok vahim. Özellikle doğudan gelen mevsimlik işçilerdeki çocukların durumları çok vahim. Onların yaşam şartlarının iyileştirilmesi gerekiyor; kaldıkları çadırlarda çamaşırhaneleri yok, duş alabilecekleri bir yerleri yok. Bunlar çok çok önemli. Bunların aşılması, bunlara çözüm önerileri getirilmesi gerekiyor. Biz zaman zaman Sürur Bey’le, Tarım Bakanlığının “tarim.web.tv”siyle de ortak canlı yayınlarımız var Toprak TV olarak. Ortaklaşa ekranlara yansıtıyoruz kadınlarımızın sorunlarını, çiftçilerimizin sorunlarını.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Erhan Gözüaçık var mı? Yok herhâlde.

Rüyam Demirkıran, TKDK’dan?

TKDK YAYIN KOORDİNATÖRÜ RÜYAM DEMİRKIRAN – Buradayım.

BAŞKAN - Buyurun, sizin ekleyecekleriniz varsa onları da alalım.

TKDK YAYIN KOORDİNATÖRÜ RÜYAM DEMİRKIRAN – Bizler de Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun yayın koordinatörleriyiz, dergimiz var.

BAŞKAN – TKDK Yayın Koordinatörü Rüyam Demirkıran?

TKDK YAYIN KOORDİNATÖRÜ RÜYAM DEMİRKIRAN – Evet, Kırsal Kalkınma dergimiz var, yayın hayatına yeni başladı, 2015 Temmuz ayında.

BAŞKAN – Kırsal Kalkınma dergisi.

TKDK YAYIN KOORDİNATÖRÜ RÜYAM DEMİRKIRAN – Evet, yanımızda da birer örneğini getirdik size. Bu, kadınlarımıza ayırdığımız bir sayıydı tamamen, örnek olarak getirdik.

BAŞKAN – Ben onu aldım, siz alabilirsiniz.

TKDK YAYIN KOORDİNATÖRÜ RÜYAM DEMİRKIRAN - Bu, sırf kadınlara ayırdığımız bir sayı, örnek olarak getirdik, o yeni sayımızdı. Bu da şöyle başarı hikâyelerimiz, kadınlarımız da içinde.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TKDK YAYIN KOORDİNATÖRÜ RÜYAM DEMİRKIRAN – Dergimizin 10’uncu sayısını yayına çıkardık bugünlerde, aslında biz yeniyiz. Sayımızda, destek almış kadın yatırımcılarımıza yer veriyoruz, röportajlar yapıyoruz, onların proje aşamasında yaşadıklarını dile getirmeye çalışıyoruz. Bugünkü tecrübelerimizden sonra, tabii ki yol haritamızı belirlemek adına bugün çok güzel fikirler oldu bize de, biz de bunları değerlendireceğiz. Bizler de Bakanlığımız bünyesinde yapılan organizasyonlarda kadınlarımızla ilgili projeler yapıyoruz; videolar, görseller hazırlıyoruz, bu kitap da olduğu gibi kadın yatırımcılarımızın başarı hikâyelerine yer veriyoruz. Çalışmalarımız bu şekilde devam ediyor kurumumuz bünyesinde.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle davetimize icabet ettiniz için teşekkür ediyorum.

Söz vermediğimiz arkadaşımız var mı, listede olmayıp da atladığımız? Yok herhâlde değil mi? Tamam.

Gerçekten örnek kadınlar olduğunuzu düşünüyorum. Diğer kadınlarımıza da aslında rol model oluyorsunuz. Bu konuda çekingen davranan “Acaba yapabilir miyim?” diyenlere örnek teşkil ettiğinizi düşünüyorum. Gerçekten medyanın da bu konuda çok önemli etkisi var çünkü bu rol modellerini başka kadınlara da ulaştırmada önemli oluyor. Biz, onları, bire bir sohbet edince, yaşayınca, kendi ilimizde de yanlarına gidince daha çok anlıyoruz. Bu yüzden, gerçekten o hayat hikâyelerinin aktarılması çok önemli. Sizlerin de bu konudaki önerileriniz, yaşadıklarınız bizler için çok önemli çünkü bu Komisyonun ana amacı, burada hem güzel örnekleri gündeme getirmek, ayrıca karşılaşılan sorunlar neler, hangi aşamada ne çözüm üretebiliriz? Bu noktada gelinen nokta çok önemli. Kadın çiftçi eğitim programları gerçekten önemli çünkü bu kadın çiftçi eğitim programlarında sadece çiftçilik verilmiyor, her konuda, sosyal konularda da eğitimler veriliyor ve kadınlara sosyalleşme alanlarını da açmış oluyor. Az önce Batman’daki arkadaşlarımızın da söylediği gibi, belki bir araya gelme imkânı olmayan bu kişilerin sadece eğitim programlarıyla dahi bir araya gelmesi başlı başına çok önemli, bir proje üretilmesine dahi çok önemli. Gerçekten enerji veriyor, heyecan veriyor bu Komisyon çalışmaları. Ben de bir çiftçi kızıyım ama Komisyon çalışmaları sayesinde birçok şeyi öğrendim. Tüm bakanlıklarımızın ayrı ayrı destekleri var; Turizm Bakanlığımızın “Gelecek Turizmde” desteği var, Tarım Bakanlığımızın bu konuda çok önemli destekleri var, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın var, bakanlıklar arası yapılan protokoller var. İnşallah, bu toplantılarımız da sona erince hep birlikte, milletvekillerimizin önerileriyle de bir sonuç raporu oluşturacağız. Tarım Bakanımız da bu konuda gerçekten kadınların yanında ve tüm önerilere de açık bir bakanımız. İnşallah, güzel adımlar atacağımıza, güzel sonuçlar alacağımıza inanıyorum. Ben katılımlarınız için tekrar teşekkür ediyorum.

GAZİANTEP İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİKERİ AYSEL ESKİCİ – Sayın Vekilim, bir öneride bulunacağım.

BAŞKAN – Tabii.

GAZİANTEP İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİKERİ AYSEL ESKİCİ – Az önce Samsun İl Müdürümüz söyledi, ben de bu konuyu aslında gündeme getirmeyi çok istiyordum: Kadın çiftçilerimizin tarım BAĞ-KUR primlerinin devlet tarafından desteklenmesi. Burada şöyle bir model uygulanabilir: Devletimiz şu anda çalışan annelere pilot illerde bakıcı yardımı yapabiliyor veya engelli ailelere engelli bakım parası verebiliyor. Tarım BAĞ-KUR’da da pilot birkaç il belirleyerek çiftçi kadınlarımızın istihdamı bu şekilde kayıt dışılıktan kayda alınabilir diye düşünüyorum. Böyle bir çalışma, yolu açacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.54

